

Název: **PRAVĚK**

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST – 5.ročník

Autor: Mgr. Jana Bezoušková

Předmět: Člověk a jeho svět

Třída: 5.A

Časová náročnost: 40 – 45min.

Datum ověření: 10.4.2013

Metodické poznámky:

Práce s textem:

Každý žák dostane text, který se týká probíraného učiva o pravěku : NEANDRTÁLEC. Žáci si přečtou tento text a informace z tohoto textu dál zpracovávají, využívají pro další úkoly .Nevypisují jen slova nebo věty z článku, ale musí textu porozumět a sami formulovat své myšlenky. Tím si dál rozšiřují znalosti v tomto tématu.

Domácí úkol:

Žáci mají zjistit v encyklopediích nebo na internetu informace o malíři ZDEŇKU BURIANOVI a spisovateli EDUARDO ŠTORCHOVI, kteří se tématem pravěku ve své práci zabývali.

PRAVĚK

NEANDRTÁLEC je předvěká forma člověka. Jeho ostatky byly vůbec prvními prozkoumanými fosíliemi pravěkých lidí..

Bylo to roku 1856 v údolí *Neandertal*, kdy profesor *Carl Fuhlrott* viděl při jedné ze svých procházek dělníky z kamenolomu, jak vyhazují zbytky lidské kostry. On tento nález prozkoumal a zjistil, že jde o kostru pravěkého člověka.

Tito lidé byli asi 160cm vysocí, měli mohutný trup a robustní kosti. Měli nízké, téměř ploché čelo s mohutnými nadočnicovými oblouky, výrazný nos, plochou lebku a téměř žádnou bradu. Měli malou mozkovou část, rozhodně však nebyli hloupí.

Potravou těchto lidí bylo hlavně maso velkých zvířat, ale také mořští živočichové a ryby. Jedli i rostlinnou stravu.

Charakteristickým rysem neandrtálců je schopnost opracovávat kámen, vyrábět různé nástroje, například pěstní klíny, škrabadla, nožičky, rydla, dále pak dřevěné a kostěné nástroje. Typickými zbraněmi neandrtálců byly jednoduché oštěpy s kamennými hroty, primitivní sekery a palice.

Podle některých nálezů vyráběli i hudební nástroje, ozdoby a šperky.

Neandrtálci již zřejmě používaly jazyk. Máme pro to ale jen nepřímé důkazy, například to, že žili ve velkých sociálních skupinách, používali rozvinuté lovecké techniky atd. Jejich jazyk byl velmi jednoduchý. (Jde však pouze o odhad.)

K bydlení neandrtálci využívali jeskyně nebo si stavěli jednoduché přístřešky ze dřeva, kůží, mamutích klů a kostí.

Podle některých nálezů usuzujeme, že si neandrtálci čistili zuby, nosili oděv a pečovali o nemocné.

Přečti si text.

1. Napiš, které informace z textu jsou pro tebe nové:

.....
.....
.....
.....

2. Podle čeho se neandrtálci jmenují?

.....
.....

3. Porovnej vzhled neandrtálců a současných lidí.

.....
.....
.....
.....

4. Popiš, jak si představuješ příbytek pravěkého člověka:

.....
.....
.....
.....

5. Podtrhni, z čeho si pravěký člověk mohl vyrábět své nástroje:

kosti, sklo, větev, cihly, železo, pazourek, kámen, řetěz, lýko, kožený řemen,
hřebíky, kly, parohy, drát

6. Pokus se nakreslit a popsat některé zbraně neandrtálců:

7. Podle čeho se dá usuzovat, že se neandrtálci dorozumívali řečí?

.....
.....
.....
.....
.

8. Doplň věty:

Carl Fuhlrott byl .....

Neandrtálci se živili .....

Pokud někdo z neandrtálců onemocněl, ...

.....
.....

